

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยและประเมินหลักสูตรเทคโนโลยีการจัดการอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร คณะผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร โดยนำเสนอสาระสำคัญแบ่งเป็น 4 ตอนดังนี้

- ตอนที่ 1 หลักสูตรเทคโนโลยีการจัดการอุตสาหกรรม
- ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร
- ตอนที่ 3 รูปแบบการประเมินหลักสูตร
- ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร

ตอนที่ 1 หลักสูตรเทคโนโลยีการจัดการอุตสาหกรรม

ปรัชญาของหลักสูตร

หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการอุตสาหกรรม เป็นหลักสูตรบูรณาการศาสตร์ เพื่อผลิตนักศึกษาให้มีความสามารถในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แก้ปัญหาในงานมีจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ทั้งนี้เพื่อสนองต่อความต้องการในภาคอุตสาหกรรมการผลิต โดยสอดคล้องกับเศรษฐกิจและสังคมท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1. เพื่อผลิตบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการอุตสาหกรรมที่สามารถปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีวิสัยทัศน์ในการเลือกและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเหมาะสมกับงานอุตสาหกรรม
3. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีจริยธรรมแห่งวิชาชีพในงานอุตสาหกรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมท้องถิ่น

โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการอุตสาหกรรม ระดับปริญญาตรี 4 ปี มีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตแยกตามหมวดวิชา และกลุ่มวิชาดังนี้

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	33	หน่วยกิต	
1. กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร	9	หน่วยกิต	
2. กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	6	หน่วยกิต	
3. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	6	หน่วยกิต	
4. กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	12	หน่วยกิต	
2. หมวดวิชาเฉพาะ	96	หน่วยกิต	
1. วิชาแกน	12	หน่วยกิต	
2. วิชาพื้นฐานวิชาชีพ	12	หน่วยกิต	
3. วิชาเฉพาะด้าน	63	หน่วยกิต	
3.1 บังคับ	33	หน่วยกิต	
3.2 เลือก	30	หน่วยกิต	
4. วิชาชีพ (ฝึกประสบการณ์)	9	หน่วยกิต	
- เตรียมฝึกประสบการณ์	2	หน่วยกิต	
- การฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการ	7	หน่วยกิต	
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	6	หน่วยกิต	

การจัดการเรียนการสอน

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	33	หน่วยกิต	
1. กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร	9	หน่วยกิต	
1500105 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร	3(3-0)	หน่วยกิต	
1500106 English for Communication	3(3-0)	หน่วยกิต	
1500107 English for Pleasure	3(3-0)	หน่วยกิต	
2. กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	6	หน่วยกิต	
2.1 บังคับ 1 รายวิชา 3 หน่วยกิต			
2500108 ความจริงของชีวิต	3(3-0)	หน่วยกิต	
2.2 เลือก 1 รายวิชา 3 หน่วยกิต			
2000103 ความซาบซึ้งทางสุนทรียภาพ	3(3-0)	หน่วยกิต	
2500105 มนุษย์กับการพัฒนาตน	3(3-0)	หน่วยกิต	
3. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	6	หน่วยกิต	
2500106 วิถีไทย	3(3-0)	หน่วยกิต	
2500107 วิถีโลก	3(3-0)	หน่วยกิต	
4. กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	12	หน่วยกิต	
4.1 บังคับ 3 รายวิชา 9 หน่วยกิต			
4000110 มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	3(3-0)	หน่วยกิต	

4000111	การคิดและการตัดสินใจ	3(3-0)	หน่วยกิต
4000112	เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต	3(2-2)	หน่วยกิต

4.2 เลือก 1 รายวิชา 3 หน่วยกิต

4000113	วิทยาศาสตร์กับการพัฒนาคุณภาพชีวิต	3(3-0)	หน่วยกิต
4000114	วิทยาศาสตร์สุขภาพและการออกกำลังกาย	3(2-2)	หน่วยกิต

2. หมวดวิชาเฉพาะ	96	หน่วยกิต
(ก) วิชาแกน		12 หน่วยกิต
5501101	ภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจอุตสาหกรรม	3(3-0) หน่วยกิต
5502103	ภาษาอังกฤษเทคนิค	3(3-0) หน่วยกิต
5511501	หลักการประกอบธุรกิจอุตสาหกรรม	3(3-0) หน่วยกิต
3561101	องค์การและการจัดการ	3(3-0) หน่วยกิต
(ข) วิชาพื้นฐานวิชาชีพ	12	หน่วยกิต
5513203	ปฏิบัติการเทคโนโลยีพื้นฐาน	3(2-2) หน่วยกิต
5513204	หลักการออกแบบและเขียนแบบวิศวกรรม	3(2-2) หน่วยกิต
5513410	คณิตศาสตร์วิศวกรรม	3(3-0) หน่วยกิต
5514101	วัสดุศาสตร์	3(3-0) หน่วยกิต

(ค) วิชาเฉพาะด้าน	63	หน่วยกิต
1. วิชาบังคับ	33	หน่วยกิต
5502102	คอมพิวเตอร์เพื่อการบริหารอุตสาหกรรม	3(2-2) หน่วยกิต
5512304	การวิเคราะห์ความเป็นไปได้และ การบริหารโครงการ	3(3-0) หน่วยกิต
5512502	เศรษฐศาสตร์การจัดการอุตสาหกรรม	3(3-0) หน่วยกิต
5513502	การบริหารคุณภาพในงานอุตสาหกรรม	3(3-0) หน่วยกิต
5513505	การจัดการการผลิตและการดำเนินการ	3(3-0) หน่วยกิต
5513506	เทคโนโลยีการจัดการอุตสาหกรรม	3(3-0) หน่วยกิต
5514302	การบริหารงานวัสดุ	3(3-0) หน่วยกิต
5514503	การเพิ่มผลผลิตในงานอุตสาหกรรม	3(3-0) หน่วยกิต
5514509	การบริหารการเงินในงานอุตสาหกรรม	3(3-0) หน่วยกิต
5514510	การจัดการทรัพยากรมนุษย์ ในงานอุตสาหกรรม	3(3-0) หน่วยกิต

5514903 การวิจัยเพื่อการบริหารอุตสาหกรรม 3(2-2) หน่วยกิต

2. วิชาเลือกไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

จากรายวิชาต่อไปนี้

5502101 อาชีวอนามัยสิ่งแวดล้อมและ
เทคนิคการจัดการความปลอดภัย 3(3-0) หน่วยกิต

5503203 จริยธรรมการบริหารงานอุตสาหกรรม 3(3-0) หน่วยกิต

5503501 วิศวกรรมคุณค่า 3(3-0) หน่วยกิต

5504204 ภาวะผู้นำและการพัฒนาทีมงาน 3(3-0) หน่วยกิต

5504301 การจัดการความรู้เพื่อการบริหารอุตสาหกรรม 3(3-0) หน่วยกิต

5504302 การพัฒนาตนเองและความคิดริเริ่ม
สร้างสรรค์ 3(3-0) หน่วยกิต

5512302 การออกแบบและบริหารโรงงานอุตสาหกรรม 3(3-0) หน่วยกิต

5513301 วิศวกรรมความปลอดภัย 3(3-0) หน่วยกิต

5513306 กฎหมายอุตสาหกรรม 3(3-0) หน่วยกิต

5513501 กลยุทธ์การบริหารงานอุตสาหกรรม 3(3-0) หน่วยกิต

5513507 การเขียนรายงานด้านเทคนิค
และการนำเสนอ 3(3-0) หน่วยกิต

5513508 แรงงานสัมพันธ์ในงานอุตสาหกรรม 3(3-0) หน่วยกิต

5513509 การจัดการล่อจีสติกส์และห่วงโซ่อุปทาน 3(3-0) หน่วยกิต

5513510 การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก 3(3-0) หน่วยกิต

5514303 การศึกษาการทำงาน 3(3-0) หน่วยกิต

5514306 จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์กร 3(3-0) หน่วยกิต

5514311 การวางแผนและควบคุมการผลิต 3(3-0) หน่วยกิต

5514501 มนุษย์สัมพันธ์ในการบริหารงาน
อุตสาหกรรม 3(3-0) หน่วยกิต

5514507 การพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน
อุตสาหกรรม 3(3-0) หน่วยกิต

5514515 การพัฒนาและการจัดการพลังงานหมุนเวียน 3(3-0) หน่วยกิต

5514902 สัมมนางานเทคโนโลยีการจัดการ
อุตสาหกรรม 3(2-2) หน่วยกิต

5514905 งานค้นคว้าอิสระทางเทคโนโลยีการจัดการ
อุตสาหกรรม 3(2-2) หน่วยกิต

(ง) วิชาชีพ (ฝึกประสบการณ์) 9(800) หน่วยกิต

5513801	เตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	2(180) หน่วยกิต
5514802	การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	7(620) หน่วยกิต

3. หมวดวิชาเลือกเสรี

6 หน่วยกิต

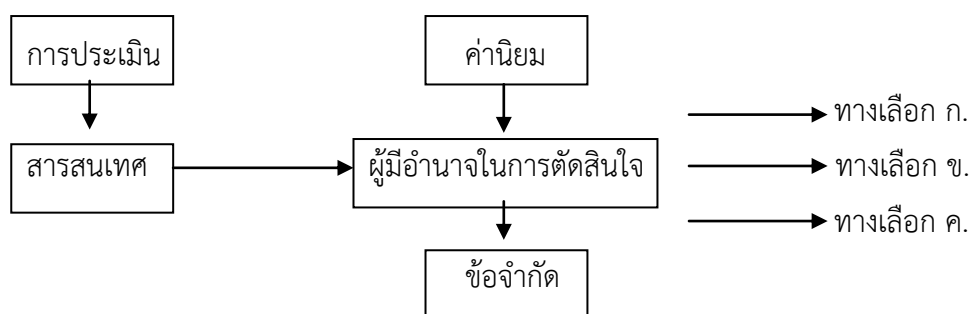
ให้เลือกวิชาใดๆ ก็ได้ ในหลักสูตรการฝึกของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จำนวน 6 หน่วยกิต

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรที่จะนำเสนอนี้ ประกอบด้วย ความหมายของการประเมินหลักสูตร จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร ความสำคัญ ของการประเมินหลักสูตรและหลักการประเมินหลักสูตร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ความหมายของการประเมินหลักสูตร

การประเมิน (Evaluation) หมายถึง กระบวนการใช้ดุลยพินิจ (Judgement) และ/หรือ ค่านิยมและข้อจำกัดต่าง ๆ ในการตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยการเปรียบเทียบผลที่วัดได้กับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง การประเมิน หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศ (เชิงคุณค่า) เพื่อช่วยให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจได้ตัดสินใจเลือกทางเลือกอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 นิยามของการประเมินเพื่อการตัดสินใจ

ที่มา : สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2541 : 21

การประเมินหลักสูตร เป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาใช้ประโยชน์การตัดสินใจหาทางเลือก ปรับปรุงข้อบกพร่องและวางรูปแบบกำหนดโครงสร้าง ตลอดจนการดำเนินการใช้หลักสูตร (Worthen and Sanders. 1973 : 209) ซึ่งสตัฟเฟิลบีม และคณะ (Stufflebean) ได้ให้ความหมายว่า การประเมินหลักสูตร คือกระบวนการในการหาข้อมูลเก็บข้อมูลเพื่อที่จะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจหาทางเลือกอื่นที่ดีกว่าเดิม ส่วนครอนบาค (Cronbach) ให้ความหมายว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง การรวบรวมข้อมูลและการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในเรื่องของโปรแกรมหรือหลักสูตรการศึกษา (ทิตินา แชมมณี. 2537 : 135) กล่าวโดยสรุป การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการแสวงหาและจัดทำข้อมูลสารสนเทศ เพื่อใช้ในการตัดสินใจคุณค่าและตัดสินใจในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น

2.2 จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร

โดยทั่วไปการประเมินหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 3 ประการคือ (ทิตินา แชมมณี. 2537 : 134)

2.2.1 เพื่อหาคูณค่าของหลักสูตร โดยดูว่าหลักสูตรที่จัดขึ้นสามารถสนองต่อวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรนั้นต้องการหรือไม่

2.2.2 เพื่อตัดสินใจว่า การวางแผนโครงสร้างและระบบของหลักสูตร ตลอดจนการบริหารงานและการสอนตามหลักสูตร เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องแล้วหรือไม่

2.2.3 เพื่อวัดผลดูว่า ผลผลิตคือผู้เรียนนั้นเป็นอย่างไรมากกว่าจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรดังกล่าวอาจมีจุดมุ่งหมายเพิ่มเติมอีกดังนี้

1) เพื่อวินิจฉัยหาข้อบกพร่อง จุดอ่อน จุดแข็งของหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ที่จะนำไปสู่การปรับปรุงขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานของหลักสูตรที่ถูกต้อง

2) เพื่อแสวงหาทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการดำเนินงานของหลักสูตร

3) เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานของหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

2.3 ความสำคัญของการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรถือว่าเป็นกิจกรรมที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในกระบวนการตัดสินใจของผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับหลักสูตร ทั้งนี้เพราะการประเมินหลักสูตรจะก่อให้เกิดประโยชน์สำคัญ ๆ ในลักษณะต่อไปนี้

2.3.1 ทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักสูตร การใช้หลักสูตร และผลผลิตของหลักสูตรที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และพัฒนาหลักสูตร

2.3.2 ทำให้ทราบว่าการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรนั้น บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ เพียงใด ซึ่งเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร

2.3.3 ช่วยให้ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับหลักสูตรในแต่ละระดับ ทราบข้อบกพร่อง จุดอ่อน จุดแข็งของการดำเนินงานตามหลักสูตรในแต่ละขั้นตอน มีโอกาสที่จะปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3.4 ช่วยให้ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับหลักสูตรได้ทราบถึงความสำเร็จของหลักสูตรที่จัดทำขึ้น ซึ่งสะท้อนถึงคุณค่า คุณประโยชน์ที่เกิดขึ้น และช่วยให้ตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผลว่าควรเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง หรือพัฒนาหลักสูตรต่อไปอย่างไร

2.3.5 ข้อมูลผลการประเมินหลักสูตรที่ย้อนกลับ (Feedback) ถึงผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับหลักสูตรจะช่วยกระตุ้นเพิ่มพลังใจในการเร่งรัด ปรับปรุงการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตร ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2.4 หลักการประเมินหลักสูตร

การประเมินผลหลักสูตรมีหลักการ ดังนี้ (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2522 : 10: อมรา รัตตการและทัศนีย์ ประธาน. 2522 : 7)

2.4.1 กำหนดสิ่งที่จะประเมินให้ชัดเจนและวัดได้ การประเมินเป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลอย่างมีระบบ เพื่อตัดสินใจคุณค่า จึงต้องกำหนดว่าตัดสินใจให้คุณค่าในเรื่องอะไรให้ชัดเจน แน่นนอน ผู้ประเมินจะได้เก็บรวบรวมข้อมูลตรงกับความต้องการที่จะประเมินจริง ๆ ไม่เสียเวลาไปเก็บข้อมูลในเรื่องอื่น ๆ ที่ผิดไปจากจุดมุ่งหมาย นอกจากนี้ผู้ประเมินจะต้องคำนึงถึงเทคนิค วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลตรงกับความเป็นจริงของเรื่องนั้น ๆ ให้มากที่สุด

2.4.2 วางแผนการประเมินให้รัดกุม สะดวก ประหยัด และเป็นไปได้ การประเมินเป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ผลตามเป้าหมายที่วางไว้ และทันเวลาที่ผู้ใช้ผลการประเมินต้องการ ผู้ประเมินจึงต้องวางแผนการเก็บข้อมูลให้รัดกุม จึงจะได้ข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงและเชื่อมั่นได้

2.4.3 การเก็บข้อมูล ควรใช้เทคนิคหลายอย่าง เพื่อให้การประเมินมีความครอบคลุม สิ่งที่จะประเมิน

2.4.4 เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน ต้องสัมพันธ์กับสิ่งที่วัด และจุดประสงค์ของการประเมินความสำคัญของการประเมิน คือการกำหนดเกณฑ์ในการตัดสินใจ เพราะเกณฑ์เป็นตัวบ่งชี้

คุณภาพของสิ่งที่ประเมิน และเป็นตัวบ่งชี้ทิศทางหรือเป้าหมายของการประเมินในการวางแผนการประเมิน ผู้ประเมินจึงต้องกำหนดเกณฑ์ในการประเมินให้สอดคล้องสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายในการประเมินและเทคนิควิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.4.5 เลือกใช้เครื่องมือในการประเมินที่มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพให้เหมาะสมกับสิ่งที่ประเมิน

2.4.6 ตระหนักถึงข้อจำกัดของเทคนิคการประเมินแต่ละอย่าง เทคนิคการประเมินมีหลายแบบ แต่ละแบบมีข้อจำกัดเฉพาะตัว ผู้ประเมินต้องรู้จักเลือกใช้เทคนิคการประเมินให้ตรงกับจุดมุ่งหมายและสภาพแวดล้อมของสิ่งที่ประเมิน

2.4.7 ปราศจากความลำเอียง กล่าวโดยสรุป การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการหาข้อมูลสารสนเทศ เพื่อใช้ในการตัดสินใจคุณค่าและตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบผลผลิต ตัดสินคุณค่า วินิจฉัยข้อบกพร่อง จุดอ่อนจุดแข็งของหลักสูตรที่จะนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ซึ่งหลักการประเมินหลักสูตรจะต้องมีการวางแผนการประเมิน กำหนดเกณฑ์การประเมิน เลือกใช้เครื่องมือและประเมินโดยปราศจากความลำเอียง ซึ่งแนวคิดดังกล่าวนี้นำมาเป็นหลักการสำคัญในการประเมินหลักสูตรครั้งนี้

ตอนที่ 3 รูปแบบการประเมินหลักสูตร

รูปแบบการประเมินหลักสูตร เป็นกรอบแนวคิดหรือแบบแผนในการประเมินหลักสูตรซึ่งมีนักประเมิน ได้เสนอรูปแบบการประเมินหลักสูตรไว้แตกต่างกัน ดังนี้

3.1 รูปแบบการประเมินของไทเลอร์

แนวคิดเบื้องต้นในการประเมินของไทเลอร์ (Tyler) ก็คือ การคำนึงถึงองค์ประกอบของกระบวนการจัดการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กันคือจุดมุ่งหมายของการศึกษา ประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผล ดังนั้นการประเมินหลักสูตรจึงเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการเปรียบเทียบพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ จากแนวคิดนี้จะเห็นได้ว่าหลักสูตรใด ๆ จะประสบความสำเร็จหรือไม่นั้น ดูได้จาก ผลผลิตของหลักสูตรว่า ตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ในตอนแรกหรือไม่เพียงใด แนวความคิดนี้บางคนเรียกว่า “รูปแบบที่ยึดความสำเร็จของเป้าหมายหลัก” (Goal Attainment Model) ซึ่งมีจุดมุ่งหมายทางการประเมินที่สำคัญ 2 ประการคือ (ส.วาสนา ประวาลพฤษย์. 2544 : 99-100)

3.1.1 เพื่อตัดสินว่า เป้าหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้ในรูปของจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมนั้นประสบความสำเร็จหรือไม่ ส่วนใดที่ประสบความสำเร็จก็เก็บไว้ใช้ ส่วนใดที่ไม่ประสบความสำเร็จก็ทำการปรับปรุงแก้ไขหรือตัดทิ้ง

3.1.2 เพื่อประเมินความก้าวหน้าทางการศึกษา ในอันที่จะช่วยให้เข้าใจปัญหาและความต้องการทางการศึกษาได้ และเพื่อใช้ข้อมูลนั้นเป็นแนวทางในการที่จะปรับปรุงนโยบายทางการศึกษา ที่คนส่วนใหญ่เห็นด้วยได้ตามแนวคิดของไทเลอร์นี้ถือว่า การประเมินหลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนและการพัฒนาหลักสูตร

3.2 รูปแบบการประเมินของครอนบาค

การประเมินตามแนวคิดของครอนบาค (Cronbach) คือการรวบรวมข้อมูลและใช้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการทางการศึกษา โดยที่โครงการทางการศึกษาจะมีขอบเขตครอบคลุมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ทางการศึกษา ซึ่งอาจจะเป็นสื่อการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหรือประสบการณ์การเรียนรู้ที่สถานศึกษาจัดให้กับผู้เรียน การประเมินจะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจหลายเรื่องด้วยกัน ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลหลาย ๆ ด้าน การประเมินจึงประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ หลายขั้นตอน และใช้เทคนิควิธีที่แตกต่างกัน ดังนั้นในการประเมินหลักสูตรจึงไม่ควรใช้การสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนแต่เพียงอย่างเดียว ครอนบาค จึงได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมินไว้ 3 ประการคือ (Worthen and Sanders. 1973 : 44)

3.2.1 เพื่อการปรับปรุงหลักสูตรรายวิชา (Course improvement) โดยการตัดสินใจว่าสื่อการเรียนการสอนอะไรหรือวิธีการสอนใดที่ให้ผลเป็นที่น่าพอใจ และมีสิ่งใดที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข

3.2.2 เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับตัวบุคคล (Decision about individual) โดยการสำรวจความต้องการของผู้เรียนเพื่อการวางแผนการสอน พิจารณาคุณลักษณะของผู้เรียนเพื่อการคัดเลือกและการจัดกลุ่ม และการหาข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้าและข้อบกพร่องเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียน

3.2.3 เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับระเบียบวิธีในการบริหาร (Administrative regulation) โดยการพิจารณาว่าระบบการบริหารของสถานศึกษาที่เป็นอยู่นั้นดี หรือไม่ อย่างไร ครูแต่ละคนมีคุณภาพหรือประสิทธิภาพเพียงไรสำหรับแนวทางการประเมินนั้น ครอนบาค ได้เสนอให้ทำการประเมิน 4 ด้าน คือ (Worthen and Sanders. 1973 : 43-49; ส.วาสนา ประมวลพฤษภาคม 2544 : 122-123)

1) การศึกษากระบวนการ (Process studies) เป็นการศึกษา หรือประเมินเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนการสอนในชั้นเรียน เพื่อปรับปรุงหลักสูตรและพัฒนาโปรแกรมการเรียนการสอน วิธีการดำเนินการโดยการเก็บข้อมูลจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ส่วนนี้มุ่งเน้นการประเมินความก้าวหน้าของหลักสูตรซึ่งกำลังดำเนินการใช้หลักสูตรอยู่

2) การวัดความสามารถทั่วไป (Proficiency measures) เป็นการประเมินความสามารถของนักเรียนโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน ครอนบาค ให้ความสำคัญกับคะแนนรายข้อมากกว่า คะแนนรวม เพราะคะแนนรวมจะบอกถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของหลักสูตร แต่ไม่ให้สารสนเทศที่จะนำไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตร การวัดความสามารถควรวัดทุกด้าน ไม่ควรจำกัดอยู่เฉพาะวัตถุประสงค์เท่านั้น

3) การวัดเจตคติ (Attitude measures) เจตคติเป็นผลส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ นักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อสิ่งใดก็就会有ความสนใจและอยากทำสิ่งนั้น ๆ การวัดเจตคติสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การสัมภาษณ์ และการใช้แบบสอบถาม ผลของแบบสอบถามควรดูรายละเอียดของกลุ่มที่ตอบแทนที่จะดูผลรายละเอียดของแต่ละบุคคล

4) การติดตามผล (Follow-up studies) เป็นการประเมินคุณภาพของหลักสูตร โดยดูผลของหลักสูตรในภาพรวมมากกว่าการที่จะเปรียบเทียบหลักสูตรต่าง ๆ ระหว่างกัน รูปแบบการติดตามผลอาจทำได้หลายรูปแบบ เช่น ศึกษาว่านักศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในระดับอุดมศึกษานั้นตอนเรียนเขามีการเรียนอย่างไร หรือดูผลการเรียนของนักเรียน นอกจากนี้อาจศึกษาความก้าวหน้าของวิชาชีพหรือความก้าวหน้าทางการศึกษาในระยะยาว ผลที่ได้จากการศึกษาจะมีประโยชน์ในการวางแผนหลักสูตรใหม่ต่อไป

3.3 รูปแบบการประเมินของสคริฟเวน

ไมเคิล สคริฟเวน (Micheal Scriven) เป็นนักคิด นักปรัชญาที่สำคัญคนหนึ่งของการประเมินที่ให้ความสำคัญกับกรตัดสินคุณค่า (Value judgment) ซึ่งได้เสนอแนวความคิดว่าสิ่งที่นักประเมินต้องทำ คือ ให้ข้อสรุปเชิงประเมิน (Evaluation conclusion) และนักประเมินต้องมีบทบาท 3 ประการ คือ การให้เป็นผู้ตัดสินคุณค่า การเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการทำการประเมิน และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการ (ส.วาสนา ประवासพฤกษ์. 2544 : 140) จากการพิจารณาจุดเน้นในการประเมินของสคริฟเวน จะเห็นว่าได้เน้นการประเมินอยู่ 4 ลักษณะ (บุญส่ง นิลแก้ว. 2530:5)

3.3.1 การประเมินย่อย (Formative evaluation) เป็นการประเมินที่อยู่ระหว่างการดำเนินโครงการหรือหลักสูตร เป็นการประเมินเพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอน

3.3.2 การประเมินรวม หรือประเมินรวบยอด (Summative evaluation) เป็นการประเมินสรุปผลของหลักสูตร ซึ่งจะดำเนินการเมื่อสิ้นสุดกระบวนการใช้หลักสูตรแล้ว เพื่อเป็นการ

ตัดสินคุณค่าของหลักสูตร ตลอดจนการหาจุดเด่นหรือจุดบกพร่องของหลักสูตรที่ได้ดำเนินการไปแล้ว เพื่อนำไปใช้กับหลักสูตรอื่นต่อไป

3.3.3 การประเมินภายใน (Intrinsic evaluation) เป็นการประเมินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ภายในตัวของมันเอง เช่น การประเมินเนื้อหา จุดมุ่งหมาย กระบวนการให้คะแนน เจตคติของครู เป็นต้น

3.3.4 การประเมินผลสำเร็จ (Pay – off evaluation) เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นจากสิ่งต่าง ๆ สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ใช้ในการดำเนินการหลักสูตร เช่น การประเมินผลที่เกิดจากการสอนของครูที่มีต่อนักเรียน หรือผลที่เกิดขึ้นกับครู ผลที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครอง เป็นต้น การประเมินตามแนวคิดของสกรีพเวน 4 ลักษณะ ดังกล่าวนี้อาจมีความสัมพันธ์กันในลักษณะของการประเมินเพื่อการตัดสินใจ 4 ประการ ดังนี้

ตารางที่ 2.1 ลักษณะการประเมินตามแนวคิดของสกรีพเวน

ลักษณะการประเมิน	การประเมินภายใน	การประเมินผลสำเร็จ
การประเมินย่อย	ตัดสินความสมบูรณ์ของเนื้อหา (เช่น โครงสร้าง ลำดับของเนื้อหา)	ตัดสินผลที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินการเพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับ
การประเมินรวม	ตัดสินขั้นสุดท้ายเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ	ตัดสินขั้นสุดท้ายเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้น

นอกจากนี้สกรีพเวน ยังได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลทั้งหมดที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากหลักสูตร (All relevant effect) ซึ่งเป็นผลที่เกิดขึ้นทั้งที่ได้คาดหวังจะให้เกิดและผลที่ไม่ได้คาดหวังไว้ ทั้งนี้เป็นผลที่เกิดขึ้นจริง ๆ จากการดำเนินการหลักสูตรซึ่งอาจเป็นผลในทางที่ดีพึงปรารถนาและไม่ดีไม่พึงปรารถนาก็ได้ การประเมินหลักสูตรในลักษณะดังกล่าวนี้เรียกว่าการประเมินที่ไม่ยึดเฉพาะวัตถุประสงค์ (Goal-free evaluation) ดังนั้น ในการประเมินหลักสูตรตามแนวคิดของสกรีพเวน นอกจากจะต้องประเมินผลที่เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์แล้ว จะต้องประเมินผลที่เกิดขึ้นที่ไม่ได้กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอีกด้วย

3.4 รูปแบบการประเมินของสเตก

โรเบิร์ต อี สเตก (Robert E. Stake) ได้เสนอแนวคิดในการประเมินหลักสูตรในรูปแบบการประเมินความสอดคล้องระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง โดยให้ความหมายของการประเมินไว้ว่าเป็นการบรรยาย และตัดสินคุณค่าโปรแกรมการศึกษา การประเมินผลหลักสูตรของสเตก จำเป็นต้องมีข้อมูล 2 ประเภท คือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบรรยาย และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสิน (Popham. 1975 : 31) ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบรรยาย ประกอบด้วยข้อมูล 2 ประเภท คือ

3.4.1 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง หรือเป้าหมาย เป็นส่วนที่กล่าวถึงความคาดหวังหรือความต้องการขอหลักสูตรว่าต้องการให้เกิดอะไรขึ้นบ้าง โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ

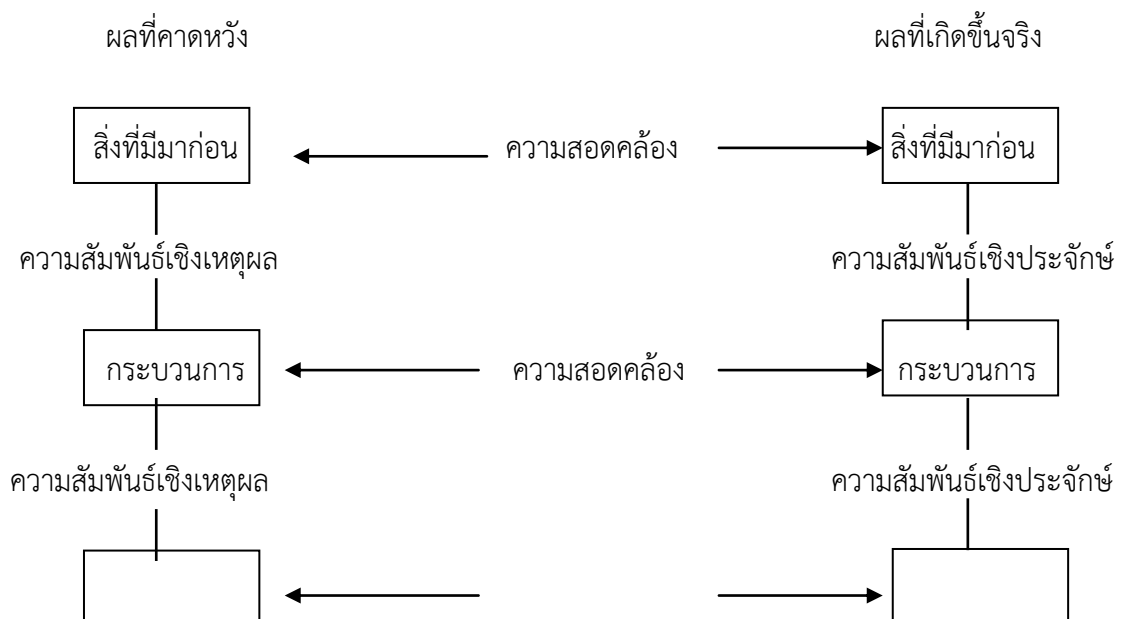
1) การคาดหวังเกี่ยวกับสิ่งที่มีอยู่ก่อน เป็นการประเมินสิ่งที่มีอยู่ก่อนที่จะมีการดำเนินการใช้หลักสูตรหรือก่อนการเรียนการสอน เช่น ลักษณะของผู้เรียน ลักษณะของผู้สอน ลักษณะเนื้อหา อุปกรณ์ อาคาร สถานที่ การจัดระบบบริหาร เป็นต้น

2) การคาดหวังเกี่ยวกับกระบวนการหรือการปฏิบัติ หมายถึง การประเมินปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ผู้เรียนกับผู้เรียน เป็นต้น

3) การคาดหวังเกี่ยวกับผลผลิตที่เกิดขึ้น หมายถึง การประเมินความสามารถด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติ ผลที่มีต่อผู้บริหาร ครูและสถาบัน เป็นต้น

3.4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง การเก็บข้อมูลก็ต้องเก็บรวม 3 ด้าน เช่นเดียวกับการคาดหวัง คือ สิ่งที่เกิดขึ้นจริงในด้านสิ่งที่มีอยู่ก่อน ด้านกระบวนการหรือการปฏิบัติ และด้านการผลิต การบรรยายสิ่งที่ประเมินปรากฏดังภาพที่ 2.2

การบรรยายข้อมูล

ภาพที่ 2.2 การบรรยายสิ่งที่ประเมินตามรูปแบบการประเมินของสเตก

ที่มา : Worthen and sanders. 1973 : 118

ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจ เนื่องจากการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงนั้น มิได้บ่งบอกถึงความน่าเชื่อถือและความเที่ยงตรง เพียงแต่ทำให้เราทราบว่าสิ่งที่เกิดขึ้นจริงหรือไม่เท่านั้น จึงจำเป็นต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจมาช่วยการตัดสินใจว่าหลักสูตรประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด โดยอาศัยเกณฑ์ 2 ชนิด คือ (Worhen and Sander. 1973 : 113-125)

1. เกณฑ์สมบูรณ์ เป็นเกณฑ์ที่เราตั้งไว้ โดยอาจกำหนดมาจากทฤษฎี หลักการหรือการวิจัยและเอกสารอ้างอิง
2. เกณฑ์สัมพัทธ์ เป็นเกณฑ์ที่ได้มาจากพฤติกรรมกลุ่ม หรือยึดเอาลักษณะของโปรแกรมใดโปรแกรมหนึ่งมาเป็นเกณฑ์เปรียบเทียบ

จากข้อมูลที่เก็บรวบรวมมา 2 ชนิดนี้ ผู้ประเมินจะต้องแยกเป็นสี่ประเภท คือ ผลที่คาดหวัง ผลที่เกิดขึ้นจริง มาตรฐานที่ใช้ประเมินและการตัดสินใจ รายละเอียดของการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่ประเมินตามรูปแบบของการประเมินของสเตก มีดังนี้

1. หลักการและเหตุผล เป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงปรัชญาและจุดมุ่งหมายของโปรแกรม ซึ่งอาจจะเขียนหรือไม่เขียนเป็นลายลักษณ์อักษรก็ได้ หลักการและเหตุผลนี้ เป็นพื้นฐานในการกำหนดสิ่งที่คาดหวัง
2. เมตริกการบรรยาย คือ ส่วนที่ใช้บรรยายภาพรวมของข้อมูลที่ได้จากการประเมิน เมตริกนี้ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ผลที่คาดหวัง และผลที่เกิดขึ้นจริงเมื่อพิจารณาทั้งสองแนวแล้วพบที่มีความสัมพันธ์กันในแนวตั้ง และมีความสอดคล้องกันในแนวนอน แสดงว่าหลักสูตรนั้นสามารถนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เมตริกการตัดสินใจ เป็นส่วนของการตัดสินใจคุณค่าหรือคุณค่าของโปรแกรมคือการศึกษา ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ
 - 1) มาตรฐานที่ใช้ ซึ่งจะเป็นตัวบ่งชี้ว่าโปรแกรมการศึกษาที่ประเมินมีคุณภาพหรือบรรลุเป้าหมายหรือไม่ โดยอาศัยมาตรฐานที่กำหนดไว้ อาจจะเป็นมาตรฐานสมบูรณ์ หรือ มาตรฐานสัมพัทธ์ก็ได้

2) การตัดสินใจ เป็นขั้นตอนที่พิจารณาว่าโปรแกรมทางการศึกษามีคุณภาพเพียงใดมีข้อดี ข้อเสียอย่างไรบ้าง โดยอาศัยการเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้กับมาตรฐาน การเปรียบเทียบอาจจะใช้การเปรียบเทียบสัมบูรณ์หรือการเปรียบเทียบสัมพัทธ์ก็ได้

3.5 รูปแบบการประเมินของสตฟเฟิลบีม

ดาเนียล แอล สตฟเฟิลบีม เสนอแนวคิดในการประเมินเพื่อการตัดสินใจ 4 ประการ คือ การตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผน (Planning decisions) การตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้าง (Structuring decisions) การตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงาน (Implementing decisions) และการตัดสินใจเมื่อสิ้นสุดโครงการ (Recycling decisions) การประเมินที่จะนำไปสู่การตัดสินใจทั้ง 4 ประการนั้น สตฟเฟิลบีมได้เสนอแนวคิดที่ควรประเมินองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ (Worhen and Sanders. 1973: 128-150)

3.5.1 การประเมินบริบท (Context evaluation) เป็นการประเมินสิ่งที่เป็นพื้นฐานของหลักสูตร เช่น นโยบาย กฎหมาย แผนพัฒนา ความต้องการ เป็นต้น เพื่อนำไปสู่การกำหนดหลักการและเหตุผลสำหรับใช้ในการตั้งจุดหมาย วิธีการประเมินทำโดยการบรรยายบริบทเปรียบเทียบกับตัวป้อนและผลที่ได้รับจริง ๆ ทั้งสิ่งที่คาดหวังไว้ โดยการเปรียบเทียบเชิงระบบที่เกิดขึ้นจริงสิ่งที่เป็นไปได้ของความแตกต่างระหว่างสิ่งที่เป็นจริงกับสิ่งที่คาดหวัง

3.5.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input evaluation) เป็นการจัดหาข้อมูลเพื่อตัดสินว่าหน่วยงานมีความพร้อมมากน้อยเพียงใด ยุทธวิธีที่ใช้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเป็นอย่างไร การดำเนินการตามหลักสูตรหรือจะได้รับความช่วยเหลือจากแหล่งใดบ้าง อันจะนำไปสู่การตัดสินใจเลือกแนวทางการใช้หลักสูตร ให้เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่

3.5.3 การประเมินกระบวนการ (Process evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการของการใช้หลักสูตรด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อหาข้อบกพร่องเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานของหลักสูตร ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจ ปรับปรุงแผนการใช้หลักสูตร ให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง

3.5.4 การประเมินผลผลิต (Product evaluation) เมื่อการใช้หลักสูตรจบสิ้นลงหรือครบวงจร รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินการใช้หลักสูตร เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรว่า ควรจะดำเนินการต่อไปอย่างไร จะล้มเลิกหรือปรับปรุงจุดใดจากแนวคิดในการประเมินองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ดังกล่าว จึงเรียกแนวคิดในการประเมินนี้ว่ารูปแบบการประเมินชิป (CIPP Model) ซึ่งมีกรอบแนวคิดในการประเมินเขียนแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินและการตัดสินใจได้ดังภาพที่ 2.3

ความคาดหวัง

ความเป็นจริง

การตัดสินใจในการวางแผน ถูกสนับสนุนโดยการ ประเมินบริบท	การตัดสินใจในความสำเร็จถูก สนับสนุนโดยการประเมินผลผลิต
การตัดสินใจในการออกแบบ ดำเนินการหรือโครงสร้างถูก สนับสนุนโดยการประเมินปัจจัย นำเข้า	การตัดสินใจในการใช้วิธีการ ดำเนินการ ถูกสนับสนุนโดยการประเมิน กระบวนการ

ภาพที่ 2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินและตัดสินใจ

ที่มา : Worthen and Sanders. 1973 : 135

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร

4.1 งานวิจัยภายในประเทศ

รัชณี พลแสน (2548) ได้ทำการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร 2) ประเมินความเหมาะสมสามความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร และ 3) ประเมินคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร (2 ปี) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ วัตถุประสงค์และโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสม ชุมชนในหลักสูตรมีความทันสมัยอยู่ในระดับมาก แต่ควรมีการปรับปรุงชุดวิชากฎหมายมหาชนให้ทันสมัยมากขึ้น ในด้านการจัดการเรียนการสอน เอกสาร/สื่อประกอบหลักสูตรอยู่ในระดับพอใช้ ความเหมาะสมของรูปแบบรายการสอนทางวิทยุกระจายเสียงประกอบชุดวิชา และรายการสอนทางวิทยุโทรทัศน์อยู่ในระดับดี ความรวดเร็วในการแจ้งผลการสอบอยู่ในระดับพอใช้ ในด้านการประเมินคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี โดยส่วนใหญ่ศึกษาต่อในสาขาวิชานิติศาสตร์ และส่วนใหญ่ศึกษาที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ร้อยละ 97.1 หลังจากสำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรกฎหมายการที่ดินและทรัพยากร มสธ.แล้ว ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ ไม่เคยเข้ารับการอบรมทางด้านกฎหมาย

สมใจ ทองเนื่องงาม และยุพิน ลิ้มณตมมงคล (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยประเมินหลักสูตร วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรในด้านเนื้อหาของหลักสูตร ปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร กระบวนการบริหารหลักสูตร และผลลัพธ์ของหลักสูตร ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารหลักสูตร อาจารย์ ผู้สอน นักศึกษา และผู้ประกอบการที่นักศึกษาฝึกสหกิจศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม

ข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากการศึกษพบว่า ด้านเนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก ปัจจัยนำเข้าและผลลัพธ์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนกระบวนการบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก สรุปโดยภาพรวมหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก

กรอุษา ศรีสุวรรณ (2552) ได้ทำการวิจัยประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2542 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต พ.ศ.2542 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป (CIPP Model) ประเมินใน 4 ด้าน คือด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 314 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน อาจารย์ 95 คน นิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 6 จำนวน 78 คน บัณฑิตแพทย์ 76 คน และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสารและแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที (t-test) ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ด้านบริบทผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า วัตถุประสงค์ทุกข้อของหลักสูตรส่งเสริมผู้เรียนด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย นอกจากนี้อาจารย์ นิสิตแพทย์ และบัณฑิตแพทย์ มีความคิดเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น การเปรียบเทียบโครงสร้างของหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต พ.ศ.2542 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา พบว่าโครงสร้างหลักสูตรหน่วยกิต รวม 263 หน่วยกิต สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า จำนวนหน่วยกิตรวมมากเกินไปจนเกินไป เนื้อหาวิชาส่วนใหญ่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทุกข้อ ยกเว้นวัตถุประสงค์ข้อ 2 นอกจากนี้ อาจารย์ นิสิตแพทย์ และบัณฑิตแพทย์ มีความคิดเห็นว่า โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร คุณลักษณะของอาจารย์ คุณสมบัติของ ผู้เข้ารับการศึกษา อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน และสถานที่เรียน มีความเหมาะสมในระดับมาก

3. ด้านกระบวนการ อาจารย์ นิสิตแพทย์ และบัณฑิตแพทย์ มีความคิดเห็นว่า การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการบริหารหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมาก

4. ด้านผลผลิต ผู้บังคับบัญชาบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่า คุณภาพบัณฑิต ด้านพฤติกรรม นิสัย เจตคติ คุณธรรม และจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ด้านทักษะในการติดต่อสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพ ด้านทักษะทางคลินิก ด้านทักษะการตรวจโดยใช้เครื่องมือพื้นฐาน การตรวจห้องปฏิบัติการ การทำหัตถการที่จำเป็น และด้านการพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านความรู้พื้นฐาน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

5. อาจารย์ นิสิตแพทย์ และบัณฑิตแพทย์ มีความคิดเห็นว่า ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น และด้านกระบวนการมีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ ส่วนด้านการผลิต ผู้บังคับบัญชาบัณฑิตแพทย์มีความคิดเห็นว่า คุณภาพบัณฑิตด้านพฤติกรรม นิสัย เจตคติ คุณธรรม และจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ด้านทักษะในการติดต่อสื่อสาร และการสร้างสัมพันธภาพ ด้านทักษะทางคลินิก ด้านทักษะการตรวจโดยใช้เครื่องมือพื้นฐาน การตรวจทางห้องปฏิบัติการ การทำหัตถการที่จำเป็น และ

ด้านการพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง มีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ ยกเว้น ความรู้พื้นฐาน

ประเสริฐ ศศิธรโรจน์ชัย (2540) ได้ประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาย วิชาคหกรรมศาสตร์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2534 สาขาวิชาช่างอุตสาหกรรมอาหารสาขางานเฉพาะการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ใช้รูปแบบประเมินชิป ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 249 คน เป็นนักศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษา อาจารย์ นายจ้าง ผู้ประเมิน นักศึกษา ฝึกงาน ผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ผู้สำเร็จการศึกษา เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม จำนวน 8 ฉบับ ผลการวิจัยพบว่าด้านบริบท ความมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจน สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน มีความเหมาะสม มีความสอดคล้องของรายวิชากับความมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาวิชามีความทันสมัยน่าสนใจด้านปัจจัย บุคลากร สภาพแวดล้อมภายในวิทยาเขตฯ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สื่อและวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ และงบประมาณมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านกระบวนการ อาจารย์ที่มีการปฏิบัติในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ด้านผลผลิต นักศึกษามีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก

สุภาพร แนวบุตร (2540) ประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 78 คน ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบท วัตถุประสงค์ของหลักสูตร และโครงสร้างของหลักสูตรด้านจำนวนหน่วยกิตมีความเหมาะสมในระดับมาก เนื้อหาของหลักสูตรส่วนใหญ่เห็นว่าควรปรับปรุง แต่มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมระดับมาก ส่วนปัจจัยเบื้องต้นอื่นๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน ส่วนใหญ่มีความเพียงพอ มีคุณภาพ และมีความสะดวกในการใช้บริการในระดับมาก การบริหารหลักสูตรส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก การบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับน้อย การจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร รวมทั้งการวัดและการประเมินผลมีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านผลผลิต พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณสมบัติและความสามารถเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในระดับมาก

สุกัญญา พรหมานเณร (2540) ได้ประเมินหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล (ภาคพิเศษ) คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า (1) การประเมินบริบท มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของสังคมไทย ไม่มีความสอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนมาก และสามารถนำจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไปปฏิบัติได้จริงอยู่ในระดับปานกลาง (2) ประเมินปัจจัยเบื้องต้น อัตราส่วนวุฒิการศึกษาของอาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาเอก : โท ในภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล ยังไม่สอดคล้องกับเกณฑ์ที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนด และอาจารย์ผู้สอนมีภาระงานสอนมาก (3) การประเมินกระบวนการ เนื้อหาวิชา ของหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล (ภาคพิเศษ) มีความเพียงพอที่จะนำไปประกอบอาชีพ (4) การประเมินผลผลิต ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรภาคพิเศษมีความรู้ความสามารถที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน

อารีย์ เจริญทอง (2540) ได้ประเมินหลักสูตรวิชาการศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยศิลปากรฉบับพุทธศักราช 2536 ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ และด้านการวัดและประเมินผลเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหาร 30 คน อาจารย์ผู้สอน 91 คน และนักศึกษา 454 คน ด้วยการสอบถาม

และการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่าด้าน จุดประสงค์รายวิชา โครงสร้าง และการจัดเนื้อหาวิชา อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ามีความเหมาะสมดี นอกจากนี้อาจารย์ และนักศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องว่า ด้านการสอนมีความเหมาะสมดี การจัดบุคลากร และอาจารย์ผู้สอนตรงตามวุฒิการศึกษา ส่วนการจัดเอกสารประกอบการเรียน โสตทัศนูปกรณ์ และสถานที่ยังมีไม่เพียงพอกับความต้องการ อาจารย์ผู้สอนเห็นว่า การวัดและการประเมินผลมีความเหมาะสม ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ามีปัญหาด้านหลักสูตรเกี่ยวกับจัดทำจุดประสงค์รายวิชาอย่างเป็นทางการ ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ โดยเฉพาะในด้านการจัดปัจจัยและสภาพต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยที่เอื้อและสนับสนุนการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ยังไม่มีการวัดและประเมินผลหลักสูตรวิชาการศึกษาทั่วไป

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2544) ได้ทำวิจัยเรื่อง การประเมินเพื่อพัฒนางานศึกษาทั่วไปของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาผลงานของการดำเนินงานโครงการศึกษาทั่วไป วิธีดำเนินการวิจัย คือการศึกษาค้นคว้าเอกสาร การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง การสอบถามและการประชุมระดมสมอง ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานมีความไม่แน่นอนมาตลอด ความเป็นผู้นำทางการศึกษาทั่วไปยังไม่เด่นชัด ยังเป็นตัวเชื่อมจุดมุ่งหมายทั้งมหาวิทยาลัยได้ไม่เต็มที่ การสนับสนุนการเรียนการสอนยังไม่เพียงพอ กิจกรรมเสริมหลักสูตรยังไม่สม่ำเสมอ ไม่หลากหลายและไม่เพียงพอ ยังไม่ส่งเสริมและพัฒนารายวิชาที่หลากหลาย และขาดการดูแลคุณภาพที่ชัดเจนและจริงจัง

สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ (2545:270) ได้ประเมินคุณภาพการศึกษาสถาบันราชภัฏทั้ง 41 แห่ง เพื่อประเมินระบบ และกลไกการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันราชภัฏ และตรวจสอบการประเมินตนเอง ของสถาบันราชภัฏใน 9 องค์ประกอบ ในส่วนขององค์ประกอบที่ 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน ตัวชี้วัดที่เกี่ยวกับหลักสูตร 4 ตัวชี้วัดพบว่า

1. การสร้างหลักสูตร สถาบันราชภัฏส่วนใหญ่ดำเนินการได้ในระดับ 3 ได้แก่ สถาบันมีหลักสูตรที่สอดคล้องกับปรัชญา มีระเบียบวิธี แนวปฏิบัติและดำเนินการพัฒนาหลักสูตรตามระเบียบ โดยเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นเข้ามีส่วนร่วม
2. การปรับปรุงหลักสูตร สถาบันราชภัฏส่วนใหญ่ดำเนินการได้ในระดับ 3 ได้แก่ สถาบันมีผู้รับผิดชอบและมีการประเมินการใช้หลักสูตร รวมทั้งมีการปรับปรุงคำอธิบายรายวิชาให้ทันสมัย
3. การบริหารหลักสูตร สถาบันราชภัฏส่วนใหญ่ดำเนินการได้ในระดับ 4 ได้แก่ สถาบันมีคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และมีการจัดอาจารย์เข้าสอนตามวุฒิ ความรู้และหรือประสบการณ์
4. การติดตามและประเมินคุณภาพบัณฑิต สถาบันราชภัฏส่วนใหญ่ดำเนินการได้ในระดับ 3 ได้แก่ สถาบันมีการกำหนดคุณลักษณะบัณฑิต มีคณะกรรมการและแผนติดตามและประเมินคุณภาพบัณฑิต

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2549 ก:บทคัดย่อ) ได้ประเมินหลักสูตรวิชาการศึกษาทั่วไปของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินหลักสูตรวิชาการศึกษาทั่วไป ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในด้านจุดมุ่งหมาย การเรียนการสอน และการบริหารจัดการ โดยใช้วิธีการ

วิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากนิสิตปัจจุบัน จำนวน 2,398 คน และอาจารย์ผู้สอนรายวิชาหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 49 คน นอกจากนั้นยังจัดประชุมเฉพาะกลุ่ม (Focus Group) นิสิตบัณฑิต คณาจารย์และผู้บริหารและผู้ใช้บัณฑิต ผลการวิจัยพบว่า ในจุดมุ่งหมายทั้ง 5 ข้อของการศึกษาทั่วไปนั้น มีเพียงข้อเดียวที่ประสบความสำเร็จปานกลาง การสอนก็ประสบความสำเร็จปานกลาง และยังใช้การบรรยายเป็นหลัก ระบบที่ให้นิสิตเลือกอย่างอิสระไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะนิสิตจะเลือกลงทะเบียนในวิชาหลักๆ ไม่กี่วิชา ความพึงพอใจในการบริหารของนิสิตและอาจารย์ผู้สอนอยู่ในระดับปานกลาง ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาทั่วไประดับมหาวิทยาลัยและคณะยังไม่เชื่อมโยงกันมากพอ

ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ (2549 ข:บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง สภาพปัจจุบันและแนวโน้มของวิชาศึกษาทั่วไปในมหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวโน้มของวิชาศึกษาทั่วไปในมหาวิทยาลัย ซึ่งครอบคลุมประเด็นจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การเรียนการสอน การบริหารและแนวโน้ม โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร 35 แห่ง จำนวน 134 คน อาจารย์ผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 1,100 คน และนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 1,446 คน จากการวิเคราะห์เอกสารและการจัดประชุมเฉพาะกลุ่ม (Focus Group) ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร อาจารย์ และนิสิตนักศึกษายังมีความเข้าใจแตกต่างกันในเรื่องทางวิชาการศึกษาทั่วไปอยู่ แต่ความเข้าใจในจุดหมายของวิชาการศึกษาทั่วไป ระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษามีความชัดเจนขึ้น โดยเน้นการให้ผู้เรียนมีโลกทัศน์กว้างขึ้น ส่วนเนื้อหาเน้นไปที่การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน แต่การสอนยังเน้นการบรรยายเป็นหลัก ส่วนในด้านการบริหารความพอใจอยู่ในระดับปานกลาง และแนวโน้มต้องการให้มีการวิจัยค้นคว้า และพัฒนารายวิชาใหม่ๆ ขึ้น

ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ (2549) ได้ทำวิจัยเรื่อง นวัตกรรมการจัดหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปในมหาวิทยาลัยไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ศึกษารูปแบบการจัดหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป และเสนอนวัตกรรมและแนวปฏิบัติที่ดี (Good practices) ในการจัดหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปในมหาวิทยาลัย โดยมีวิธีดำเนินการคือวิเคราะห์เอกสาร วิเคราะห์หลักสูตร ศึกษากรณีตัวอย่างและการจัดประชุมเฉพาะกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสำคัญของการจัดหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป คือผู้บริหาร คณาจารย์และผู้เรียนยังไม่ได้ให้ความสำคัญเท่าที่ควร การสอนเน้นการบรรยายเป็นส่วนใหญ่ การบริหารจัดการยังไม่สนับสนุนหรือกระตุ้นการพัฒนาที่มีคุณภาพเพียงพอ สำหรับรูปแบบหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยไทย มี 2 รูปแบบหลักคือ เป็นแบบบังคับร่วม (Core curriculum) คือการจัดรายวิชาให้ผู้เรียนเรียนร่วมกันทั้งมหาวิทยาลัย และบังคับกระจาย (Distribution requirements) การจัดรายวิชาให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้แล้วแต่ละคณะ และตัวผู้เรียนเองรูปแบบที่ 2 มีแนวโน้มมากขึ้น โดยเฉพาะการจัดในลักษณะที่บังคับร่วมบางรายวิชาและให้เลือกบางรายวิชา และนวัตกรรมที่พบคือมีรายวิชาบูรณาการที่มีการปฏิบัติมากขึ้น และมีความหลากหลายซึ่งแนวปฏิบัติที่ดีมี 7 ขั้นตอน สำคัญคือ 1) การมีจุดมุ่งหมายของวิชาศึกษาทั่วไปเฉพาะ 2) การพัฒนาหลักสูตรตามจุดมุ่งหมายของวิชาศึกษาทั่วไป 3) การเรียนการสอนที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

- 4) การสำรวจปัญหาและพัฒนาอย่างเป็นระบบ 5) มีการพัฒนาคณาจารย์อย่างต่อเนื่อง
6) มีกรรมการดูแลโดยเฉพาะและ 7) มีหน่วยงานติดตามดูแลวิชาศึกษาทั่วไปโดยตรง

พิชิต ฤทธิ์จรูญ และคณะ (2550) ได้ทำวิจัยประเมินเรื่อง การประเมินหลักสูตรหมวดวิชาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินองค์ประกอบเบื้องต้นของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ประเมินสภาพการดำเนินการใช้หลักสูตรเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการใช้หลักสูตร และเพื่อประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตรเกี่ยวกับ ผลการเรียนรู้ที่ได้รับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า จุดประสงค์ทั่วไปของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มีความชัดเจน ครอบคลุมพฤติกรรมทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย มีความสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานของ สกอ. มีขอบเขตกว้างมาก ขาดความเฉพาะเจาะจง โครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหารายวิชา มีความเหมาะสมแต่โครงสร้างของกลุ่มวิชามีความแตกต่างกันมาก เนื้อหาสาระของรายวิชายังไม่ทันสมัย ขาดความน่าสนใจ ไม่สนองความต้องการของผู้เรียน ทรัพยากรที่ใช้ในการเรียนการสอน ยังไม่เหมาะสมและไม่เอื้อต่อการเรียนการสอน วัสดุ สื่อและอุปกรณ์ไม่ทันสมัย และสภาพทรุดโทรม หนังสือในสำนักวิทยบริการค่อนข้างเก่าล้าสมัย ไม่ครอบคลุม และมีจำนวนน้อยไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ การผลิตชุดวิชาล่าช้ามาก ขาดคุณภาพ ในด้านการดำเนินการหลักสูตร พบว่าคณะกรรมการบริหารยังไม่มี ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ อาจารย์ผู้สอนยังไม่ได้รับการชี้แจง สร้างความเข้าใจในจุดหมาย และปรัชญาของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป การจัดลำดับวิชาในแต่ละภาคเรียน/ชั้นปีไม่เหมาะสม มีปัญหาในด้านการจัดอาจารย์ ผู้สอนที่ยังขาดความรู้และมีประสบการณ์ นักศึกษามีความคิดเป็นต่อผลการเรียนรู้ที่รับจากการ ในด้านผลสัมฤทธิ์ของการเรียนการสอนพบว่า โดยภาพรวมและทุกรายการอยู่ในระดับปานกลาง นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเนื้อหาสาระที่เรียนในระดับปานกลาง มีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และวิจารณ์ ทักษะการศึกษาค้นคว้าและเรียนรู้ด้วยตนเอง ทักษะการใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร อยู่ในระดับปานกลาง ความสามารถด้านการตัดสินใจด้วยข้อมูลและข้อเท็จจริงตามหลักวิทยาศาสตร์และหลักธรรม ความสามารถในการคิดได้อย่างมีเหตุผลความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอยู่ในระดับปานกลาง

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ฮาสกิน .จูดี เอ (Haskin, Judith A, 1998 :Abstract) ได้ประเมินหลักสูตรการเตรียมความพร้อมในการเป็นพยาบาลสำหรับนักศึกษาปริญญาโท สำหรับเข้าสู่ตำแหน่งการจัดระบบในการรักษา ในปี 1990 โดยเก็บข้อมูลกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 3 กลุ่มคือ ผู้สำเร็จการศึกษา คณาจารย์ และนายจ้างจากโรงเรียนพยาบาล 3 แห่งในท้องถิ่น เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างโรงเรียนรัฐบาลกับโรงเรียนราษฎร์ ในช่วงปี 1991-1993 การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ศึกษา 2 ระยะ ระยะที่ 1 เป็นการใชแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้อง 3 กลุ่ม ระยะที่ 2 เป็นการสัมภาษณ์ของกูปา (Guba) และลินคอน (Licoln) ซึ่งเก็บข้อมูลโดยการสังเกตโดยตรงจากการสนทนากลุ่ม ใช้สถิติ ANOVA เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคคล 3 กลุ่ม โดยใช้คำถาม 7 คำถาม สำหรับความพร้อมในการเตรียมตัวที่จะพบกับนายจ้างในอนาคต ผลการวิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีประเมินตนเองสูงกว่าคณาจารย์และนายจ้าง

และบุคคลทั้ง สามกลุ่ม มีความเห็นเหมือนกันว่า หลักสูตรการเตรียมความพร้อมในการเป็นพยาบาล จะต้องมียุทธศาสตร์ศึกษาที่ไม่ยาวเกินไป และต้องสอดคล้องกับความจำเป็นในการใช้งานในอนาคต

ไซโต เครจ (Saito ,Craig,2002) ได้ศึกษาความคาดหวังและความเป็นจริงของนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา : การเตรียมความพร้อมของนักศึกษาสำหรับผลการฝึกเป็นมืออาชีพเนื่องมาจาก แนวโน้มคุณภาพ และความพึงพอใจของลูกค้าในกลุ่มอุตสาหกรรม ได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาและความเป็นมืออาชีพ การศึกษาแบบดั้งเดิมโดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักเรียนผู้มีบทบาทเป็นเจ้าของเงิน เพื่อใช้จ่ายทางการศึกษา ได้กลายเป็นรูปแบบทางการศึกษาที่มากขึ้น คุณภาพและความพึงพอใจของลูกค้าถือเป็นส่วนสำคัญของการประเมินโปรแกรม ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้ต้องการเปรียบเทียบความคาดหวังกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงของนักศึกษา บัณฑิตศึกษา ซึ่งพบว่า นักศึกษาคาดหวังเกี่ยวกับงานของบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งอะไรที่นักศึกษาคาดหวังสิ่งที่เป็นจริง ก็ควรจะเป็นเช่นนั้น เมื่อคาดหวังเป็นไปได้ นักศึกษาก็พึงพอใจต่อโปรแกรม คณะวิชา และโรงเรียน ซึ่งจะสอนให้นักศึกษามองว่ากระบวนการรับเข้าความสัมพันธ์ของนักศึกษา กับคณะ และ ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา รายวิชาในหลักสูตร ครูผู้สอนและการประเมินผล เป็นองค์ประกอบ ที่สำคัญของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจากการศึกษางานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน หลักสูตร พบว่างานวิจัยประเมินหลักสูตรส่วนใหญ่ใช้รูปแบบการประเมินชิป (CIPP Model) ซึ่ง ประกอบด้วย การประเมินบริบทที่เป็นความมุ่งหมายของหลักสูตร ปัจจัยที่ใช้ในการดำเนินการใช้ หลักสูตร กระบวนการดำเนินการใช้หลักสูตร และผลผลิตหรือผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร โดยเก็บ รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม การสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม ดังนั้น ในการประเมินหลักสูตร ครั้งนี้ คณะผู้วิจัยจึงประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินชิป โดยมุ่งประเมินหลักสูตรทั้งระบบ ซึ่งประกอบด้วย การประเมินองค์ประกอบเบื้องต้นของหลักสูตร สภาพการดำเนินการใช้หลักสูตร และสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร